

Datum
2022-10-14
Vår referens
Jacquelin Nilsson
Utvecklingssamordnare
Jacquelin.Nilsson@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss från Miljödepartementet - Naturvårdsverkets rapport Hantering av schaktmassor och annat naturligt förekommande material som kan användas för anläggningsändamål TN-2022-1394

Sammanfattning

Stadskontoret har översänt Naturvårdsverkets redovisning av regeringsuppdraget *Hantering av schaktmassor och annat naturligt förekommande material som kan användas för anläggningsändamål* till tekniska nämnden för yttrande.

Naturvårdsverket har gjort en bred översyn av hanteringen av schaktmassor och annat naturligt förekommande material som kan användas för anläggningsändamål. Inom ramen för uppdraget har de föreslagit hur regelverk och andra styrmedel kan justeras för att åstadkomma en mer cirkulär hantering.

Förvaltningen föreslår att nämnden ställer sig positiv till att det blir en större tydlighet i regelverket kring masshantering. Naturvårdsverkets förslag bedöms kunna leda till att hantering av schaktmassor blir enklare i framtiden. En förutsättning för detta är att de vägledningsdokument som Naturvårdsverket aviserar, tas fram inom rimlig tid. Förvaltningen föreslår dock att nämnden ställer sig tveksam till vissa av förslagen, främst det förslag om ett nytt kapitel i miljöprövningsförordningen vilket innehåller nya krav på anmälan och tillstånd. Dessa ändringar kan medföra en ökad administration och tidsåtgång – vilket kan leda till att massorna fraktas från platsen även om det finns avsättning för dem - och därmed motverka möjligheter till ett ökat återbruk.

Förslag till beslut

Tekniska nämnden föreslås besluta

att till kommunstyrelsen avge yttrande i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

- Hantering av schaktmassor och annat naturligt förekommande material som kan användas för anläggningsändamål
- G-Tjänsteskrivelse TN 221027 remiss från Miljödepartementet avseende Naturvårdsverkets redovisning av regeringsuppdrag Hantering av schaktmassor och annat naturligt förekommande material
- Förslag till yttrande TN 221027 remiss från Miljödepartementet avseende Naturvårdsverkets

redovisning av regeringsuppdrag Hantering av schaktmassor och annat naturligt förekommande material

Beslutsplanering

Tekniska nämnden 2022-10-27

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

På uppdrag av regeringen har Naturvårdsverket gjort en bred översyn av hanteringen av schaktmassor och annat naturligt förekommande material som kan användas för anläggningsändamål. Inom ramen för uppdraget har de föreslagit hur regelverk och andra styrmedel kan justeras för att åstadkomma en mer cirkulär hantering. Uppdraget har redovisats i en rapport som regeringen nu remitterat till bland annat Malmö stad för möjlighet till yttrande.

Uppdraget innefattade bland annat att:

- kartlägga befintliga materialflöden av massor som schaktats ur i samband med byggverksamhet och analysera hur materialet hanteras efter att det har schaktats ur,
- analysera nuvarande hantering av massor utifrån effektivitet, ekonomi och miljönytta samt jämföra med hantering i andra länder
- föreslå hur masshantering kan förbättras både utifrån kostnadseffektivitet och miljöaspekter
- föreslå hur klassning och avklassning av material som avfall kan bli tydligare och mer förutsebar
- lämna de författningsförslag som är nödvändiga för de föreslagna åtgärderna.

Under utredningens gång identifierade Naturvårdsverket orsaker till att massor i dagsläget inte hanteras resurseffektivt. Några av dessa orsaker är:

- Svårigheter i bedömningen av om massor är avfall eller produkt, vilket skapar otydlighet för både verksamhetsutövare och tillstånds- och tillsynsmyndigheter.
- Brister i matchning mellan uppkomst av massor och efterfrågan medför svårigheter att finna lämplig avsättning.
- Utmaningar för att kunna tillgodose behovet av lagringsplatser för att kunna lagra massor över en längre tid.
- Lagstiftningen är komplex vilket skapar svårigheter för både tillsynsmyndighet och verksamhetsutövare.

För att åstadkomma en förbättrad och kostnadseffektiv hantering, samtidigt som miljöbalkens syfte och mål uppnås på bästa sätt, föreslår Naturvårdsverket i huvudsak följande åtgärder:

- Införandet av särskilda provningsbestämmelser i ett nytt kapitel i miljöprovningsförordningen för lagring, sortering och mekanisk bearbetning av massor som inte är avfall och som uppstår i bygg- och anläggningsverksamhet. För den fortsatta användningen av massor efter sådan hantering föreslås inga nya krav.
- Den som lämnar massor som uppstått i bygg- och anläggningsändamål till annan part,

ska kontrollera att mottagaren har tillstånd eller har anmält hanteringen. Lämnaren ska också informera om massorna är tekniskt och miljö- och hälsomässigt lämpliga för avsett ändamål.

- Undantaget för användning av ”icke förorenad jord eller annat naturligt material som grävts ut i samband med en byggverksamhet” lyfts från avfallsförordningen till 15 kap. miljöbalken.
- Bestämmelsen i miljöprövningsförordningen gällande återvinning av avfall för anläggningsändamål förtydligas med en mängdgräns om 100 000 ton och utöver att det ska vara icke-farligt, ska det även utgöras av inert avfall.
- Anmälning- respektive tillståndsplikt för mekanisk bearbetning och sortering av icke-farligt avfall för byggnads- eller anläggningsändamål enligt 29 kap. 40–43 §§ kommer enligt förslaget bara gälla om återvinningen sker på den plats där avfallet ska användas. Vidare ska gränsen för anmälningsskyldighet vad gäller yrkesmässig sortering av icke-farligt avfall vid 1 000 ton per kalenderår tas bort.
- En ny bestämmelse gällande återvinning av jordar som innehåller invasiva främmande arter.
- Ändringar i miljöbalken och deponeringsförordningen som möjliggör att inert och icke-farligt avfall kan lagras längre tid än tre år innan det återvinns, om det finns särskilda skäl och om lagringen inte orsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.
- Att Boverket och Sveriges geologiska undersökning, SGU, ska få i uppdrag att se över hur befintliga verktyg kan utvecklas och om ytterligare verktyg behöver skapas för att uppkomna massor ska kunna nyttiggöras så långt som möjligt. För att underlätta matchningen mellan uppkomna massor med efterfrågan föreslås att ett antal kunskapshöjande åtgärder genomförs gällande kunskap och informationsutbyte om massornas innehåll och egenskaper.
- Skatteverket tillsammans med Naturvårdsverket får i uppdrag att utreda om lagen om skatt på avfall behöver ändras för att de styrmedel som idag finns ska fungera optimalt.
- Därutöver avser Naturvårdsverket att utveckla sina vägledningar på ett antal områden.

Förvaltningens bedömning

Bygg- och anläggningssektorn står för ca 20 % av Sveriges utsläpp av växthusgaser. Att transportera och hantera massor innebär både stora kostnader samt miljöpåverkan vid byggnads- och anläggningsarbeten. Förvaltningen är därmed positiv till ändringar som möjliggör ökat återbruk av massor.

Förvaltningen menar att Naturvårdsverkets förslag framhåller behovet av, och sätter ut en tydlig riktning för, en högre grad av ett cirkulärt brukande av schaktmassor. Förvaltningen är däremot tveksam till att Naturvårdsverkets förslag har förutsättningen att fullt ut uppnå ambitionerna, då delar av förslaget riskerar att leda till högre kostnader och ökad administration och tidsåtgång – och därmed motverkar möjligheter till ett ökat återbruk.

Ansvariga

Sarah Von Liewen Avdelningschef

Tobias Nilsson Direktör